אידישע העלדן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון׳ם אידישן לעבן
אין דער צייט פון דער גרויסער סלתמה

פון י. נ.

(פאָרטזעצונג)

— ניי ניט ! — האָט די שיינע מיידל געבעטן מיט א רירנדיקער שטימע. — לאָז מיך ניט איבער אליין אין געפאר. לאָז מיך ניין מיט דיר.

— ניין, האָט דער יונגערמאַן געענטפערט מיט א פעסטער שטימע. — עס איז א גרויס געפאר ווען דו וועסט ארויס אין דער פרייער וועלט. דו ווייסט דאָך, וואָס די רוסישע סאָלדאַטן טוען ווען זיי דערזעען א שיינע פרוי. אלנפאלס איך וועל באלד קומען צוריק.

ניטל האָט אויסגעשטרעקט אים די הענט, אזוי ווי זי וואָלט אים געוואָלט צוצוויקהאלטן, אבער ער האָט זיך שנעל צו איר צוגעבויגן, אָפּגעפרעגט אויף ליפּן א צערטלאכן קוש און אין דעם אויגנבליק איז ער שוין געווען ארויסגעגאַנגען פון דעם טיפן טרעגנטש.

ער האָט געוואָרפן ארום זיך בליקן. עס איז געווען קוים עטלאכע שפּאַן צו פאָן קאַנוויצקי׳ס שלאָס. דער גאַנצער שלאָס איז געווען איינגעגאַנגען אש אין די בוימער פון וואלד זיינע געווען אויסגעהאקט.

— אן דאָס זיינען דאָך פאַלאַנקן, איי־נענע פריינט ! — האָט דער אידישער לייטענאַנט גערעדט צו זיך מיט טרויריקע נעראַנקן.

צווישן די חורבות פון פאָן קאַנוויצ־קי׳ס מאַיאָנטעק האָט מען געזען רוסישע סאָלדאַטן, וועלכע זיינען געבליבן צצוריק פון זייערע ראָסעס. דאָס זיינען געווען איינציקע עלנער, ביי וועלכע גנב׳ענען אן רויבן אין שטאַרקער ווי ביי די אי־בעריקע.

דער עסטרייכישער אידישער לייטע־נאַנט, וועלכער האָט געטראָגן א מונדיר פון דעם דער׳הרצ׳עטן סאָלדאַט, איז איצט געגאַנען מוטיק און מיט מונטערער מינע צו־געטראָטן צו איינעם פון די רוסן :

— העי טאָווארישטש ! — האָט ניי־מאַן צו אים א רוף געטאָן, גיב מיר א קאָפּעטשקע !

דער סאָלדאַט האָט אויף אים גע־וואָרפן קרומע בליקן פון דער זייט און האָט א ברום געטאָן :

— אן ווער ביסטו ? ניי און זוך אליין !

— אבער טאָווארישטש ! — האָט ניי־מאַן אים געמאכט פאַרוווּרפע. איז מען דאָס אזוי קארג צו אן אייגענעם מענשן?

— עך, באַטיושקא. — האָט דער רוס געענטפערט מיט הארץ, — עס איז אן אייזעלע זאַך, די ביסל משקה, אום צו טיילן זיך דערמיט מיט אימיצן, — זייט איך בין אין גאַליציע האָב איך ק׳ן טראָפּן „וואָדקע" ניט פאַרוזכט ב י ז איצט. דער טייוול ווייס זיי, די זשידעס. דאָס זיינען גאָר קיין מענשן ניט. מען קאָן ביי זיי ניט געפינען קיין טראָפּן שנאַפּס. אין מיסליץ האָב ניט איבערגעלאָזן א שטיין אויף א שטיין און קיין פלעשל וואָדקא ניט געפונען.

— און טאַקע גאָרניט געטרונקען אין גאַליציע ? — האָט דער פאַרקליידעטער אידישער לייטענאַנט זיך געוואונדערט.

דער רוס האָט אים דערציילט וועגן זיין באַגעגעניש מיט א אידן אין מיסליץ ביי וועלכן ער האָט געפאָרערט א פלאַש ווייַן.

— די פלאַש, — האָט דער איד זיך געוואונדערט, — איך זאָל אייך געבן א פלאַש ווייַן ? און פון וואַנען זאָל איך עס נעמען, אז איך האָב א גאַנצע וואָך אפילו קיין ברויט ניט אין הויז ? אויף אויף קידוש און הבדלה מוז דאָך זיין.

דער רוסישער סאָלדאַט, וועלכער האָט זיך באַרימט מיט זיין גרויזאַמקייט, האָט ניט באַמערקט, ווי ביי רפאל׳ן האָבן זיך די הענט צוזאַמענגעלייגט פון פיסטן.

— נו, וואָס איז געווען ווייטער ? — האָט דער פאַרקליידעטער אידישער לייטענאַנט געפרעגט מיט אן איינגעהאַלטע־נעם אָטעם.

— די האָסט נאָר געדאַרפט זעען די קאָמעדיע, ווי אזוי די זשידאָווקע איז צו־געפאַלן צו איר זשיר מיט א יאָמער, און ווי זייערע קינדער האָבן זיי אונטערגע־האַלפן. עס איז געווען א מאָדנע מוזיק.

— גיב אים די שטריק באַשע ! — האָט דער זשידאַק זיך אָנגערופן צו זיין פרוי, — איך וועל איצט שטאַרבן אויף דער תליה אום צו רעטן דיין ערע. סיי ווי איז מיין לעבן גאָרניט ווערט. — גיב אים די שטריק באַשע !

די זשידאָווקע האָט ווידער פּרובירט חלש׳ן אן זיך בעטן.

— מאַך עס קורץ ! — האָב איך אויף איר א קריץ געטאָן מיט די ציין, — איך האָב קיין צייט ניט לאַנג זיך צו פאַר־ריינען דאָ ! אחער די שטריק . . .

— דו האָסט נעדאַרפט זעען טאָוואַ־רישטש, מיט וועלכע אויגן די זשידאָווקע האָט אויף מיר געקוקט, ווען זי האָט מיר דערלאַנגט די שטריק ! מיר האָט ז י ך אויסגעוויזן אז זי איז אראָפּ פון זינען אן אז זי וויל זיך וואַרפן מיר שלאָגן, נאָר דער־ביקס אין מיין האַנט האָט איר צעריקגעהאַלטן.

— נו ? — האָט דאָס נייַמאַן גע־מען אין עפּעס א איד; ווי קום איך צו א גאַנצער פלאַש ווייַן ?

— דער ניט פיל ! — האָב איך זיך געבייערט אין איך האָב אים געגעבן מיט דעם קולאַק אין מאָדע, און מיר האָט ווערקלאַך געוואונדערט. וואָס דער זש־ראָק איז ניט פאַנאַדערגעפאַלן אין א הייפן ביינער, — די פלעשל אחער, אדער דו נייסט אויף דער תליה !

— אבער האַרינקע, וואו זאָל איך גע־מען ווייַן ? — האָט דער זשידאַק גע־רעדט וויינענדיק, — דער קידוש בעכער איז געווען אלץ וואָס איך האָב געהאַט, אפילו אויף הבדלה ניט געבליבן, און דאָס איז אלעס וואָס איך פאַרמאָג.

— נו, טענה ניט ! — האָב איך גע־מאַכט קורץ, — האָסט ניט קיין „בו־טילקא" טא מאַרש צו דער תליה ! וואו איז א שטריק ?

אין דער הייזקע פון דעם זשידאַק איז געוואָרן א יללה; די ווייב האָט גע׳חלשט, די קינדער האָבן מיר געקושט די שטיוול און געוויינט, זיי האָבן מיך געבעטן אז איך זאָל זיי איבעראַזן דעם טאַטן. דער טייוול ווייס זיי די זשידעס ! פון וואַנען נעמען זיך צו זיי אזויפיל קינדער !

דער רוס האָט זיך אליין פאַנאַנדער־געראַכט איבער זיין ווייַן.

— די פאַרשטייסט דאָך מסתמא, טאָ־וואַרישטש. — האָט ער פאַרטגעזעצט, א פאַטש טועניק רפאל׳ן נייַמאַנ׳ען אויף דער פלייצע, מעשה גוטער ברודער, — אז איך האָב די זשידיאַטאַ אוועקגעבריקט מיט די פיס, דאָן האָב איך ענינומען די האַלב פאַר׳חלש׳טע פרוי זיינע און איר א טרייסל געטאָן ווי א זאַך.

— הער מיר נאָר צו, — האָב איך צו איר געזאָגט, — איך ווייס אז אלע זש־דעס זיינען שווינדלער, איר האָט שנאַפּס, נאָר איר ווייסט עס מיר ניט געבן, דאָס הייסט, איר שטעלט זיך קעגן דער מי־ליטער אין מלחמה צייט, דיין מאַן איז א פאַרדעטער ! ברייגנ׳ע שטריק .

די זשידאָווקע האָט ווידער אָנגעהויבן יאָמערן און מיר קושן די הענט.

— אויב דו וועסט מיר ניט געבן די שטריק ? — האָב איך א ברום געטאָן, — דאָן וועסטו אליין מיך אַמוזירן פאַר דיין מאַן אין די אויגן . . . דו פאַרשטייסט דאָך וואָס איך מיין . . . טא נעם, ריר זיך !

דער רוסישער סאָלדאַט, וועלכער האָט זיך באַרימט מיט זיין גרויזאַמקייט, האָט ניט באַמערקט, ווי ביי רפאל׳ן האָבן זיך די הענט צוזאַמענגעלייגט פון פיסטן.

— נו, וואָס איז געווען ווייטער ? — האָט דער פאַרקליידעטער אידישער לייטענאַנט געפרעגט מיט אן איינגעהאַלטע־נעם אָטעם.

— די האָסט נאָר געדאַרפט זעען די קאָמעדיע, ווי אזוי די זשידאָווקע איז צו־געפאַלן צו איר זשיר מיט א יאָמער, און ווי זייערע קינדער האָבן זיי אונטערגע־האַלפן. עס איז געווען א מאָדנע מוזיק.

— גיב אים די שטריק באַשע ! — האָט דער זשידאַק זיך אָנגערופן צו זיין פרוי, — איך וועל איצט שטאַרבן אויף דער תליה אום צו רעטן דיין ערע. סיי ווי איז מיין לעבן גאָרניט ווערט. — גיב אים די שטריק באַשע !

די זשידאָווקע האָט ווידער פּרובירט חלש׳ן אן זיך בעטן.

— מאַך עס קורץ ! — האָב איך אויף איר א קריץ געטאָן מיט די ציין, — איך האָב קיין צייט ניט לאַנג זיך צו פאַר־ריינען דאָ ! אחער די שטריק . . .

— דו האָסט נעדאַרפט זעען טאָוואַ־רישטש, מיט וועלכע אויגן די זשידאָווקע האָט אויף מיר געקוקט, ווען זי האָט מיר דערלאַנגט די שטריק ! מיר האָט ז י ך אויסגעוויזן אז זי איז אראָפּ פון זינען אן אז זי וויל זיך וואַרפן מיר שלאָגן, נאָר דער־ביקס אין מיין האַנט האָט איר צעריקגעהאַלטן.

— נו ? — האָט דאָס נייַמאַן גע־פרעגט מיט צוואַמענגעפרעסטע ליפּן.

— וואָס נו ? — האָט דער רוסישער סאָלדאַט געענטפערט מיט א שמייכל, — אויף דעם שבת׳דיקן היינג׳ לאָכטער אין וועלכן עס האָבן נאָך געברענט די חלב׳נע ליכט האָב איך דעם זשיר געהאַנגען און זיין זשידאָווסקער קאַפּטאַן האָט זיך נאָכ־געשלעפּט אויפ׳ן טיש, אויף וועלכן עס איז נאָך געלעגן דער איבערגעקערטער קי־דוש ־ בעכער.

— איצט פאַרשטייסטו, טאָוואַרישטש, ווער די זשידעס זיינען ? זיי גייען בע־סער אויף דער תליה, אבי ניט צו געבן דיר קיין שנאַפּס אומזיסט; נאָר געלט גיב זיי, די פּיאַוזקעס, די מאַשעניקעס !

— באַנדיט ! — האָט דער פאַרקליי־דעטער יונגערמאַן, רפאל נייַמאַן ארויס־געפּרעסט, און אין דעם געקסטן אויגנ־בליק האָט דער רוס געקראָגן אזא זעץ אין פּנים, דאָס ער איז געפאַלן צו דער ערד ווי א שווערער שטיין, ווערנט דער נאָז איז אים געוואָרן שיר צעשמעטערט און דאָס בלוט האָט זיך א גאָס געטאָן.

— "האַספּאַדי פּאַטילאַי" ! — האָט דער רוסישער סאָלדאַט א קרעכץ געטאָן און האָט זיך קוים ווידער אויפגעעהויבן.

— פאַרוואָס האָסטו מיך געשלאָגן ?

— ווייל דו ביסט דער עקלהאַפּסטער מערדער, וועלכן די וועלט האָט נאָך וועגן געהאַט. — האָט רפאל נייַמאַן געענט־פערט מיט א פאַרשטיקטער שטימע פון אויפרעגונג.

— דו געמסט זיך אן פאַר די זשידעס?

— האָט דער רוס געברומט, פאַר די פאַר־רעטער פון אונזער לאַנד ?

— יאָ, איך נעם זיך אן פאַר זש־דעס, — האָט רפאל נייַמאַן געענטפערט, פאַר די שונאים פון אייער פאַרשלאָטע־נער רוסלאַנד. ווייל איך אליין בין א זשיד און אן עסטרייכער, א שונא פון רוסלאַנד !

דער רוס האָט זיך אָנגעהויבן צלמ׳עו, דאָן האָט ער א כאַפּ געטאָן זיין ביקס וואָס איז געלעגן לעבן זיינע פיס.

אבער ער האָט ניט באַוויזן עס אויפ־צוהויבן, דען אין דעם דאָזיקן אויגנבליק האָט רפאל נייַמאַן פעסט ארומגענומען זיין האַלז מיט אייזערנע צצווענגן.

דער רוס האָט זיך אָנגעהויבן האַנגלען מיט זיין גאַנצן אימפּעט.

אבער שווער און אומגעלומפּערט ווי די מערסטע רוסן זיינען האָט ער ניט נאָר ניט געקאָנט זיך באַפרייען פון רפאל׳ן נייַמאַנ׳ס אייזערנע הענט, זאָנדאַרן ער איז באַלד געלעגן אויף דער ערד, ווערנד דער אידישער יונגערמאַן האָט זיך אייַנ־געשפּאַרט מיט די קני אויף זיין ברוסט.

דער רוס האָט זיך נאָך געצאַפּלט און האָט געוואָלט רופן נאָך הילף — זיינע קאָמעראַדן וועלכע זיינען געווען צע־שפּרייט אין דער געגנט, אבער דער אָטעם איז אים שוין אויסגעגאַנגען.

זיין געזיכט איז געוואָרן רויט, דאָן כלות, און נאָכהער האָבן זיך באַוויזן שווארצע פלעקן, ווערנד די אויגן זיינען אימפּ׳דיק אים ארויסגעקראָכן פון קאָפּ.

רפאל נייַמאַן האָט מיט עקל אָפּגעווענ־דעט זיינע בליקן, אבער ער האָט נאָך שטאַרקער צוזאַמענגעדריקט די האַלז פון דעם רוס וועלכער האָט פּלוצלונג זיך אויסגעצויגן מיט זיין גאַנצן קערפּער, דאָס איז אויך שוין אויסגעגאַנגען און איז נאָכהער גע־בליבן ליגן שטיל.

(פאָרטזעצונג — סמט)

קריסטן פאַסמאַקעווען זיך מיט אידישן מאַכל און מאַכן טריפה אידישע שבת מאָלצייטן

דעם לאַדזער ראַבינאַט האָט מען גע־מאַכט אויפמערקזאַם אויף דעם פאָלגנ־דען פאַקט, וואָס לאַדזער קריסטן האָבן ליב געקראָגן . . . אידישע טשאָלנט.

אז גויאים האָבן ליב נאַכצוטאָן אידן, צוגעמען אידישע פּרנסות, איז ניט קיין נייעס, אבער אז קריסטן זאָלן איינגיין אויף "טשאָלענט אסיסיליאַציע" — פון דעם, זעט איר, האָט מען נאָך ניט גע־געוואוסט.

די קריסטלאַכע פרויען האָבן זיך ביים שטעלן טשאָלענט אזוי נוהג געווען : זיי האָבן גענומען א אידיש קינד, עס גע־שיקט מיט דעם טריפה׳נעם טשאָלענט צום אידישן בעקער. דאָ, ווען אידישע פרויען און משרתים פון אירן באַלאַנערן די בעקערס מיט זייערע טשאָלענטס. די אידישע בעקעריי איינגיטמער האָבן, נאָ־טירלאַך, ניט גענאָקט וויסן, אז עס גייט דאָ אן א גויאישע "פאַרשווערונג" אויפן אידישן טשאָלענט . . .

דאָס קריגעלע איז אבער אזוי לאַנג גענאַנגען איבער׳ן וואַסער ביז וואַנען אויערל האָט זיך אָפּגעריסן.

אידישע פרומע וויבער זיינען לסוף דערגאַנגען דאָס "שפּיצל" מיט די טשא־לענטס און זיי האָבן אויפגעהויבן א ווי־צעקן.

די מששה האָט אָנגעשפּאַרט אין ראַ־בינאַט, וועלכער האָט צוגעוויפּנערט א קאָנפערענץ מיט אידישע בעקערס און זיי אויפמערקזאַם געמאַכט אויפ׳ן נייעם אנשיקעניש. די בעקערס האָבן זיך פאַר־פּליכטעט מער ניט אנצונעמען קיין טשאָלענטס פון קינדער, אדער קריסטלאַ־לאַכע דינסטן, וואָס זיינען ניט באַ־קאַנט.

אזוי האָט זיך געפירט א היבשע צייט ביז וואַנען עס איז ווידער געשעען א מכשול מיט א גויאישן טשאָלענט.

איין שבת איז ביי א לאַדזער אידישן בעקער ביים אַרויסרוקן די טשאָלענטס ווידער פעסטגעשטעלט געוואָרן א טרי־פה׳נער טשאָלענט, דערצו נאָך א טשאָ־לענט מיט א שטיקל חזיר, רחמנא לצלן.

עס איז געווען אזוי :

צוויי טשאָלענטס האָבן זיך על פּי־טעות פאַרמישט. די טעפּ זיינען דאָרום געעפנט געוואָרן און דערביי האָט זיך אַרויסגעוויזן, אז איין איין טשאָלענט טאָפּ איז געלעגן אן עכטע שינקע.

פאַרשטייט זיך, אז א אידישע פאַ־מיליע איז מחמת דעם געבליבן שבת אז א מיטאָג און א גו׳ע, וועלכע האָט גע־שטעלט דעם "חזיר־טשאָלענט", האָט זיך אוודאי געקוויקט מיט א כשר׳ן אידישן טשאָלענט קוגעל.

מען איז עפּעס א איד; ווי קום איך צו א גאַנצער פלאַש ווייַן ?

— דער ניט פיל ! — האָב איך זיך געבייערט אין איך האָב אים געגעבן מיט דעם קולאַק אין מאָדע, און מיר האָט ווערקלאַך געוואונדערט. וואָס דער זש־ראָק איז ניט פאַנאַדערגעפאַלן אין א הייפן ביינער, — די פלעשל אחער, אדער דו נייסט אויף דער תליה !

— אבער האַרינקע, וואו זאָל איך גע־מען ווייַן ? — האָט דער זשידאַק גע־רעדט וויינענדיק, — דער קידוש בעכער איז געווען אלץ וואָס איך האָב געהאַט, אפילו אויף הבדלה ניט געבליבן, און דאָס איז אלעס וואָס איך פאַרמאָג.

— נו, טענה ניט ! — האָב איך גע־מאַכט קורץ, — האָסט ניט קיין "בו־טילקא" טא מאַרש צו דער תליה ! וואו איז א שטריק ?

אין דער הייזקע פון דעם זשידאַק איז געוואָרן א יללה; די ווייב האָט גע׳חלשט, די קינדער האָבן מיר געקושט די שטיוול און געוויינט, זיי האָבן מיך געבעטן אז איך זאָל זיי איבעראַזן דעם טאַטן. דער טייוול ווייס זיי די זשידעס ! פון וואַנען נעמען זיך צו זיי אזויפיל קינדער !

דער רוס האָט זיך אליין פאַנאַנדער־געראַכט איבער זיין ווייַן.

— די פאַרשטייסט דאָך מסתמא, טאָ־וואַרישטש. — האָט ער פאַרטגעזעצט, א פאַטש טועניק רפאל נייַמאַנ׳ען אויף דער פלייצע, מעשה גוטער ברודער, — אז איך האָב די זשידיאַטאַ אוועקגעבריקט מיט די פיס, דאָן האָב איך ענינומען די האַלב פאַר׳חלש׳טע פרוי זיינע און איר א טרייסל געטאָן ווי א זאַך.

— הער מיר נאָר צו, — האָב איך צו איר געזאָגט, — איך ווייס אז אלע זש־דעס זיינען שווינדלער, איר האָט שנאַפּס, נאָר איר ווייט עס מיר ניט געבן, דאָס הייסט, איר שטעלט זיך קעגן דער מי־ליטער אין מלחמה צייט, דיין מאַן איז א פאַרדעטער ! ברייגנ׳ע שטריק .

די זשידאָווקע האָט ווידער אָנגעהויבן יאָמערן און מיר קושן די הענט.

— אויב דו וועסט מיר ניט געבן די שטריק ? — האָב איך א ברום געטאָן, — דאָן וועסטו אליין מיך אַמוזירן פאַר דיין מאַן אין די אויגן . . . דו פאַרשטייסט דאָך וואָס איך מיין . . . טא נעם, ריר זיך !

דער רוסישער סאָלדאַט, וועלכער האָט זיך באַרימט מיט זיין גרויזאַמקייט, האָט ניט באַמערקט, ווי ביי רפאל׳ן האָבן זיך די הענט צוזאַמענגעלייגט פון פיסטן.

— נו, וואָס איז געווען ווייטער ? — האָט דער פאַרקליידעטער אידישער לייט־טענאַנט געפרעגט מיט אן איינגעהאַלטע־נעם אָטעם.

— די האָסט נאָר געדאַרפט זעען די קאָמעדיע, ווי אזוי די זשידאָווקע איז צו־געפאַלן צו איר זשיר מיט א יאָמער, און ווי זייערע קינדער האָבן זיי אונטערגע־האַלפן. עס איז געווען א מאָדנע מוזיק.

— גיב אים די שטריק באַשע ! — האָט דער זשידאַק זיך אָנגערופן צו זיין פרוי, — איך וועל איצט שטאַרבן אויף דער תליה אום צו רעטן דיין ערע. סיי ווי איז מיין לעבן גאָרניט ווערט. — גיב אים די שטריק באַשע !

די זשידאָווקע האָט ווידער פּרובירט חלש׳ן אן זיך בעטן.

— מאַך עס קורץ ! — האָב איך אויף איר א קריץ געטאָן מיט די ציין, — איך האָב קיין צייט ניט לאַנג זיך צו פאַר־ריינען דאָ ! אחער די שטריק . . .

— דו האָסט נעדאַרפט זעען טאָוואַ־רישטש, מיט וועלכע אויגן די זשידאָווקע האָט אויף מיר געקוקט, ווען זי האָט מיר דערלאַנגט די שטריק ! מיר האָט ז י ך אויסגעוויזן אז זי איז אראָפּ פון זינען אן אז זי וויל זיך וואַרפן מיר שלאָגן, נאָר דער־ביקס אין מיין האַנט האָט איר צעריקגעהאַלטן.

— נו ? — האָט דאָס נייַמאַן גע־פרעגט מיט צוואַמענגעפרעסטע ליפּן.

— וואָס נו ? — האָט דער רוסישער סאָלדאַט געענטפערט מיט א שמייכל, — אויף דעם שבת׳דיקן היינג׳ לאָכטער אין וועלכן עס האָבן נאָך געברענט די חלב׳נע ליכט האָב איך דעם זשיר געהאַנגען און זיין זשידאָווסקער קאַפּטאַן האָט זיך נאָכ־געשלעפּט אויפ׳ן טיש, אויף וועלכן עס איז נאָך געלעגן דער איבערגעקערטער קי־דוש ־ בעכער.

— איצט פאַרשטייסטו, טאָוואַרישטש, ווער די זשידעס זיינען ? זיי גייען בע־סער אויף דער תליה, אבי ניט צו געבן דיר קיין שנאַפּס אומזיסט; נאָר געלט גיב זיי, די פּיאַוזקעס, די מאַשעניקעס !

— באַנדיט ! — האָט דער פאַרקליי־דעטער יונגערמאַן, רפאל נייַמאַן ארויס־געפּרעסט, און אין דעם געקסטן אויגנ־בליק האָט דער רוס געקראָגן אזא זעץ אין פּנים, דאָס ער איז געפאַלן צו דער ערד ווי א שווערער שטיין, ווערנד דער נאָז איז אים געוואָרן שיר צעשמעטערט און דאָס בלוט האָט זיך א גאָס געטאָן.

— "האַספּאַדי פּאַטילאַי" ! — האָט דער רוסישער סאָלדאַט א קרעכץ געטאָן און האָט זיך קוים ווידער אויפגעהויבן, — פאַרוואָס האָסטו מיך געשלאָגן ?

— ווייל דו ביסט דער עקלהאַפּסטער מערדער, וועלכן די וועלט האָט נאָך וועגן געהאַט. — האָט רפאל נייַמאַן געענט־פערט מיט א פאַרשטיקטער שטימע פון אויפרעגונג.

— די געמסט זיך אן פאַר די זשידעס?

— האָט דער רוס געברומט, פאַר די פאַר־רעטער פון אונזער לאַנד ?

— יאָ, איך נעם זיך אן פאַר זש־דעס, — האָט רפאל נייַמאַן געענטפערט, פאַר די שונאים פון אייער פאַרשלאָטע־נער רוסלאַנד. ווייל איך אליין בין א זשיד און אן עסטרייכער, א שונא פון רוסלאַנד !

דער רוס האָט זיך אָנגעהויבן צלמ׳עו, דאָן האָט ער א כאַפּ געטאָן זיין ביקס וואָס איז געלעגן לעבן זיינע פיס.

אבער ער האָט ניט באַוויזן עס אויפ־צוהויבן, דען אין דעם דאָזיקן אויגנבליק האָט רפאל נייַמאַן פעסט ארומגענומען זיין האַלז מיט אייזערנע צצווענגן.

דער רוס האָט זיך אָנגעהויבן האַנגלען מיט זיין גאַנצן אימפּעט.

אבער שווער און אומגעלומפּערט ווי די מערסטע רוסן זיינען האָט ער ניט נאָר ניט געקאָנט זיך באַפרייען פון רפאל׳ן נייַמאַנ׳ס אייזערנע הענט, זאָנדאַרן ער איז באַלד געלעגן אויף דער ערד, ווערנד דער אידישער יונגערמאַן האָט זיך אייַנ־געשפּאַרט מיט די קני אויף זיין ברוסט.

דער רוס האָט זיך נאָך געצאַפּלט און האָט געוואָלט רופן נאָך הילף — זיינע קאָמעראַדן וועלכע זיינען געווען צע־שפּרייט אין דער געגנט, אבער דער אָטעם איז אים שוין אויסגעגאַנגען.

זיין געזיכט איז געוואָרן רויט, דאָן כלות, און נאָכהער האָבן זיך באַוויזן שווארצע פלעקן, ווערנד די אויגן זיינען אימפּ׳דיק אים ארויסגעקראָכן פון קאָפּ.

רפאל נייַמאַן האָט מיט עקל אָפּגעווענ־דעט זיינע בליקן, אבער ער האָט נאָך שטאַרקער צוזאַמענגעדריקט די האַלז פון דעם רוס וועלכער האָט פּלוצלונג זיך אויסגעצויגן מיט זיין גאַנצן קערפּער, דאָס איז אויך שוין אויסגעגאַנגען און איז נאָכהער גע־בליבן ליגן שטיל.

(פאָרטזעצונג — סמט)

איך איז זיך מתודה ער האָט דערמאָרדעט אידישע פאַמיליע

פון ראַוונע מעלדעט מען :

אין שטעטל ליאַנאַוועץ, קרעמניצער קרייז, האָט א געוויסער איד א. א. ריי־מער, פאַר׳ן טויט געבעטן צו זיך דעם רב׳ן און ער האָט זיך פאַר יענעם מתודה גע־ווען, אז צוריק מיט 13 יאָר האָט ער צו־זאַמען מיט נאָך 2 אידן אין פּאַטשעיעוו באַרויבט און דערמאָרדעט די פאַמיליע פון דוד גובערמאַן און פרוי מיט 2 קליי־נע קינדער, פון דאָרף רושניוווקי, קרעמ־ניצער קרייז. ווען דער רב האָט דעם נוטה למות׳דיק באַפוילן אויסצוגעבן די צוויי נעמען פון די מיטהעלפער זיינע. האָט דער שטאַרבנדער זיך אָפּגעזאָגט פון דעם, מיט׳ן מאַטיוו, דאָס ער איז געבונדן מיט דעם מיט א תקיעת כף. די דאָזיקע אויס־טערלישע ודוי האָט אין שטעטל נעמאַט א גוואַלדיקן איינדרוק.

א שוידערלאַכער מאָרד איבער א אידישער פרוי אין קראַקאַ

פון קראַקאַ מעלדעט מען :

ביינאַכט איז דערמאָרדעט געוואָרן דורך באַנדיטן די 53־יאָריקע רעסטאַראַ־ציע אינהאָבערן רוזשע קליין. די באַנדיטן האָבן זייער קרבן דערוואָרגן מיט א האַנ־טוך און דערנאָך צוגענומען פון די שופ־לאָדן צירונג פאַר עטלאַכע זלאָטעס ווי אויך א גרויסע סומע דאָלאַרן.

היינט אויף דער ראַדיאָ

CKY

ווינניפּעג

7.00—אנקל פּרעד.
7.30—מוזיק.
8.00—ראַדיאָ ברידזש גיים.
8.30—לאָנדרי פראַגראַם.
9.00—פאַמילי נאַכט פּיטשור.

CJRW 499.7

סלעמינג

5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פּיטער.
7.00—פּראָפעסאָר עליסאָן.
77.00—ראָיאַל אַלעקסאַנדרא נאַכט קלוב.

CJGX 650

יאָרקטאָן

7.15—פאַרמערס פרייַנד ראַדיאָ שעה.

WOW 590

6.00—אַמאַהאַ. מוזיקאַלישע פּראָגראַם.

WLW 700

6.30—סינסינאַטי. אָרקעסטער.

WMAQ 670

7.00—שיקאַגאָ. פאַרשייד. פּראָגראַם.

WGR 550

7.30—באַפאַלאָ. קאָנצערט אָרקעסטער.

WMAQ 870

8.00—שיקאַגאָ. מוזיק.

WTAM 1070

8.30—קלעוולאַנד. קאָנצערט אָרקעסטער, סאָליסטן.

WLW 700

9.00—סינסינאַטי. פאַרשייד. פּראָגראַם.

KMOX 1090

9.30—סט. לואיס. נרענד אָפּעראַ.
10.30—טאַנץ מוזיק.

WMAQ 670

10.30—שיקאַגאָ. פאַרשייד. פּראָגראַם.

WGN 720

10.30—שיקאַגאָ. אָרקעסטער. פאַרשיי־דענג פּראָגראַם.

WBAP 800

11.00—פאָרט וואָרט. אָרקעסטער.

WENR 870

11.00—שיקאַגאָ. וואַדעוויל.

אין פעלעם טעאַטער

היינט ווערט געשפּילט אין פעלעם טע־אַטער א זייער שפּאַנענד און אמווירנדיק בילד "דזשענטלמאַן פון דער פרעסע" מיט דעם באַרימטן מואוי סטאַר, וואַלטער האוסט אין דער הויפּט ראָל. צוזאַמען מיט אן ערשט קלאַסיקן קעסט. דאָס בילד איז פול מיט שפּאַנענדע סצענעס. אויך א ריי־דענדע קאָמעדיע און פאַקס נייעס. זעט עס אין פעלעם טעאַטער.

NEW PALACE THEATRE

היינט
"דזשענטלמאַן פון דער פּרעסע"
אויך א ריידענדע קאָמעדיע, פאַקס נייעס דזשענעראַל

קווינס טעאַטער

היינט
מיטוואָך דעם 26טן מאַרט
צום ערן אונטן פון
מאַדאַם מאַניאַ אַרקאָ
וועט געשפּילט ווערן
"די שפּין און די פלינ"
לעבנס בילד אין 4 אַקטן
מאַדאַם אַרקאָ אין דער הויפּט ראָל
פלאָרענס ווייס
משה אוישער
אין דער גאַנצער אַנסאַמבל אין שיינע ראָלן
יעדער סיט 50 סענט
באַלקאָני 25 סענט
אָרדערט שוין אייערע טיקעטס
טעלעפאָן 51 108

פרוען!
אַנים „ראָנס" אין סילקענע זאָקן
מאַכט זיי געדויערן איבער צוויי מאָל אזויפיל און שטענדיק אויסזעהן ווי ניי.
לאָזט אונז אייך וויסן ווי אזוי.
קומט, שרייבט אָדער טעלעפאָנירט
614 SOMERSET BLOCK
PHONE 28 889

קלאַסיפייד סעקשען
Classified Section

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַרווערטיזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג :

איין מאָל, 5 ס. פּער "אַנייט ליין"		פאַר 3 מאָנאַטן,	$2.15 "
פאַר א וואָך, 20 ס "		פאַר 6 מאָנאַטן,	$4.00 "
פאַר א מאָנאַט, 75 ס. "		פאַר 1 יאָר,	$7.50 "

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

מאַרטש סנעפּס

באַיד עוועניו. נאָענט צו מיין סטריט, 11 רומיקע הויז פון 2 סוויטס, פאַרענט פאַר $40 א מאָנאַט, אונטערשטער סוויט פאַרנומען פון אייגנטימער. הייסע וואַסער באַהייצונג, אוק פלאָרס, נוטער גאַראַדזש. די הויז אין א באַרגען פאַר $4.000.

6 רום הויז, פולי מאָדערן, אין פּוירסט קלעס קאַנדישאָן, אין סט. דזשאָנס עוועניו. ניט ווייט פון מיין סט. פּרייז $3.500. א גרויסער סנעפּ.

הויז אויף רעדוואוד, 10 רומס, הייסע וואַסער באַהייצונג, אוק פלאָרס, סעפּע־רעט סוויט פון 4 רומס אפּסטערס. גוטער גאַראַדזש. פּרייז בלויז $4.500.

סוויטס צו פאַרענטן אין נאַבל, גלאַב, און רענפּריו אפּאַרטמענטס.

אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 53

באַיד עוועניו—זייער א שיינע 8 רום הויז, 4 בעדרומס, אוק פלאָרס אונטן און מיידל פלאָרס אויבן. נעוויערס פאַר עלעקטרי־שער קראַפט. אין בעסטן צושטאַנד. גאַ־ראַדזש. 40 פוס לאַט. פּרייז $5.700 אויף טערמינען.

W. J. EAGLESON
408 McIntyre Block Ph. 23 787

צו פאַרקויפן פאַרשיידענע הויז־מעבל (פּויריטיסשור). טעלעפאָנירט 51 652, אדער זיך ווענדן אן 152 בראָאוס עוועניו.

צו פאַרקויפן ביליק א גענוצטע וויפּעט קאַר 1927 מאָדעל —

אין גוטן קאָנדישאָן. צו זעען טעלאַפון פון 9 אינדערפרי ביז 6 אויינער אָוונט, אָדער שפּעטער ביי אפּאַרטמענט, אין בית־ת׳מים, 123 מעטסאָן עוועניו.

צו פאַרקויפן אין דער נאָרט ענד א סנעפּ. פולי מאָדערן, 6 רום בריק וועניר באַנגאַ־לאָ. פול ביימענט. נעוויערס פאַר עלעקטרישע קראַפט. גלעזערנע וועראַנדע. שיינע הענט געפּיינטעט רומס, אַלע אין ערשט קלאַסיקן צושטאַנד. גאַראַדזש און "טשיקן פּען". לאָט 33 ביי 115. פּליר טייטל. בלויז $3.800. טויזנט דאָלאַר קעש באַלאַנס אַראַנזשירט.

WALCH LANDS, LTD.
303 Huron and Erie Bldg.

:: פּערזענלאַכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT 88 106
290 פּאַרטרעדזש עוו. איבער לייטאַוס טעאַטער נייסטע בעסטע פּאַקס מאַסאַ און וואַלץ סטעפּ מאַשן און סטריקטלי פּריוואַטע לעקסאָנס. פולער קורס פון לעקסאָנס $5.00

SIMPSON & COMPANY
ביילינפס
לייסענסד און באַנדער
ד. סימפּסאָן מענעדזשער
404 McINTYRE BLOCK PH. 88 008

שיקט פאַר באַרגען פּרייז ליסט

פון גאַראַנטירטע איבערגעבויטע ראָיאַלס, אַנדערוואוד, רעמינגטאָנס, פּאָרטייבל און א. זי. לייכטע טערמינען. פּרייער בוך וועגן "טאַוטש טייפּינג" מיט יעדער מאַשין. אלע סאָרטן פאַרריכט.

ROYAL TYPEWRITER AGENCY, DEPT J
288 Fort St., Winnipeg, Man.

אייער אַלטע מעבל געמאַכט ניי

און טאַקע ביי אייך אין דער היים
בעסטע ארבעט פאַר ביליקסטע פּרייזן.
רופט מיך אָפּ
23 269

גענוצטע סינגער ניי